

VENTETIDSUNDERSØGELSE, NOVEMBER 2019

AFRAPPORTERING AF SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE
BLANDT YDERNUMMERPSYKOLGER

Indhold

Indledning	2
Overordnede konklusioner	2
Indsamling, distribution og forbehold	3
Henvisningskategori 1 til 9	4
Den regionale ventetid opgjort i uger for henvisningskategori 1 til 9	4
Udviklingen i ventetiden opgjort i uger for henvisningskategori 1 til 9	5
Henvisningskategori 10 og 11, angst og depression	6
Den regionale ventetid opgjort i uger for henvisningskategori 10 og 11, sygesikringsklienter	6
Den regionale ventetid opgjort i uger for henvisningskategori 10 og 11, den vederlagsfri ordning	7
Udviklingen i ventetiden opgjort i uger for henvisningskategori 10 og 11	8
Omsætningsgrænse	10
Den vederlagsfri ordning for unge mellem 18 og 21 år, angst og depression	12
Betydning af den vederlagsfri ordning	12
Respondenternes kommentarer til den vederlagsfri ordning	14
Bilag	15
Tabel 1: Gennemsnitlig ventetid i uger for henvisningskategorierne 1 til 9	15
Tabel 2: Gennemsnitlig ventetid i uger for henvisningskategorierne 10 og 11	15
Tabel 3: Mediantal for ventetid	16
Tabel 4: Nået omsætningsgrænse: Antal og procentdel af adspurgte psykologer i november 2018	16

Indledning

Dansk Psykolog Forening har på baggrund af en ny spørgeskemaundersøgelse, der er foretaget blandt ydernummerpsykologer, udarbejdet følgende rapport om ventetider for landets ydernummerpsykologer i november-måned 2019. Rapporten beskriver de aktuelle ventetider i november 2019 og udviklingen i ventetiden for henvisningskategorierne 10 og 11 (angst og depression) samt henvisningskategorierne 1 til 9.

Rapporten indeholder yderligere en gennemgang af resultater på spørgsmål om, hvordan psykologerne oplever, at den nyligt indførte vederlagsfri ordning for unge mellem 18 og 21 år har påvirket ventetiden og deres praksis.

Ventetidsundersøgelsen gennemføres to gange om året – i maj og i november. Siden 2013 har Dansk Psykolog Forening lavet undersøgelser af ventetiden, hvilket gør det muligt at sammenligne ventetiderne fra halvår til halvår samt afdække en tidlig udvikling i ventetiderne for landets ydernummerpsykologer. Analysen er udelukkende deskriptiv og baserer sig på og beskriver de indsamlede data. Den søger altså ikke at generalisere på baggrund af data.

Overordnede konklusioner

I denne rapport udledes følgende 5 overordnede konklusioner:

- Ventetiden for klienter med henvisningskategori 1 til 9 er steget siden 2013, og landsgennemsnittet ligger nu på 11,2 uger.
- Ventetiden for angst og depression, henvisningskategori 10 og 11 er ligeledes steget stødt siden 2013. På landsplan er ventetiden nu på 12,3 uger, hvilket er det højeste målt i seks år. Ventetiden er samlet set steget med over 5 uger siden 2013.
- Ventetiden for unge i den vederlagsfri ordning – unge mellem 18 og 21 år, som er henvist for angst eller depression – er på 10,8 uger.
- 88% af de adspurgte psykologer som behandler flere unge i den vederlagsfri ordning, er meget eller delvis enig i, at de som følge af den vederlagsfri ordning behandler flere unge, som før havde problemer med egenbetaling
- 8,5 % af ydernummerpsykologerne, svarende til 31 respondenter svarer, at de har nået omsætningsgrænsen for 2019. Dette er over dobbelt så mange som i 2018.

Indsamling, distribution og forbehold

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet udsendt til 789 respondenter og har haft en indsamlingsperiode på 15 dage fra den 20. november til 4. december 2019. I alt har 363 respondenter gennemført, hvilket svarer til 46 procent. Svarprocenterne for de enkelte regioner i undersøgelsen fordeler sig også jævnt mellem 42,7% og 49,1%.

- Svarprocenten for Region Nordjylland er på 42,7%
- Svarprocenten for Region Midtjylland er på 46,1%
- Svarprocenten for Region Syddanmark er på 49,1%
- Svarprocenten for Region Sjælland er på 46,3%
- Svarprocenten for Region Hovedstaden er på 44,9%

Henvisningskategori 1 til 9

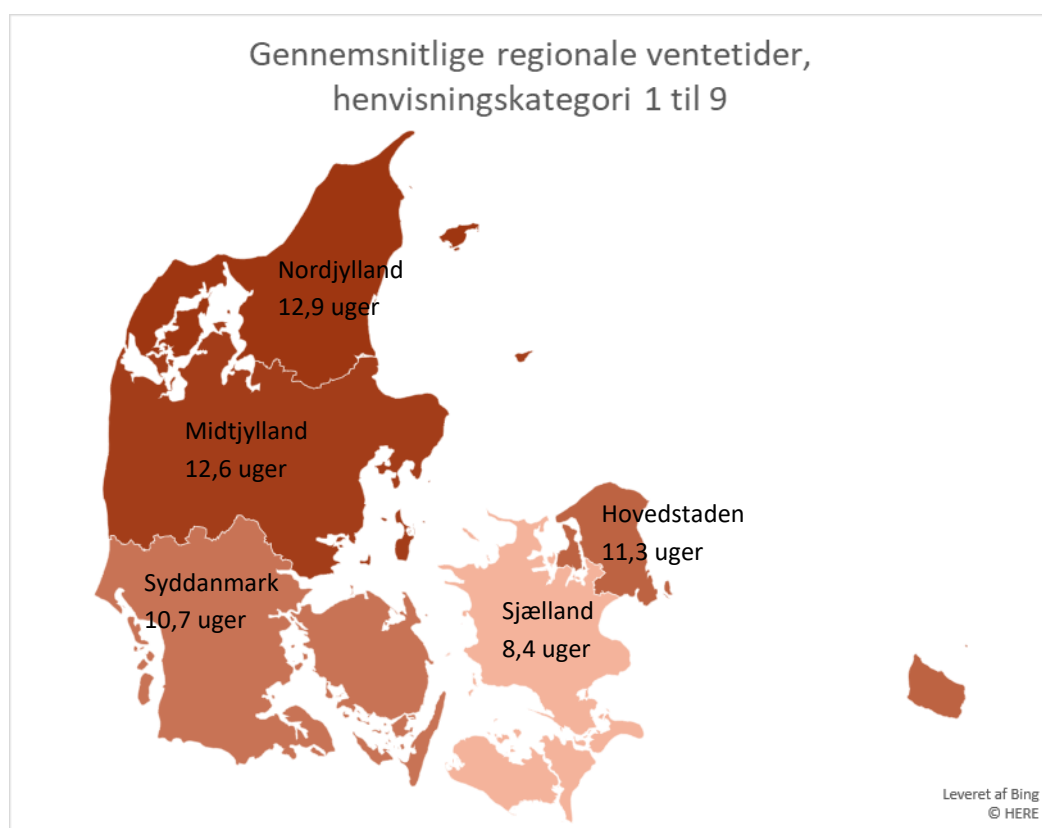
Følgende afsnit omhandler ventetiden for klienter henvist med en henvisningskategori 1 til 9 opgjort på regionalt niveau. Derudover præsenteres den nationale udvikling for ventetiden for klienter med henvisningskategori 1 til 9 i perioden 2013 til 2019.

Den regionale ventetid opgjort i uger for henvisningskategori 1 til 9

I figur 1 ses den gennemsnitlige ventetid for henvisningskategori 1 til 9. Tallene er et gennemsnittet af respondenternes estimering af den aktuelle ventetid i november 2019.

Lands gennemsnittet for ventetiden for disse henvisningskategorier er 11,2 uger. Som det ses i figuren ligger regionerne Nordjylland (12,9 uger), Midtjylland (12,6 uger) og Hovedstaden (11,3 uger) over gennemsnittet, mens region Syddanmark og Sjælland ligger under gennemsnittet. Disse regioner har en ventetid på henholdsvis 10,7 uger og 8,4 uger.

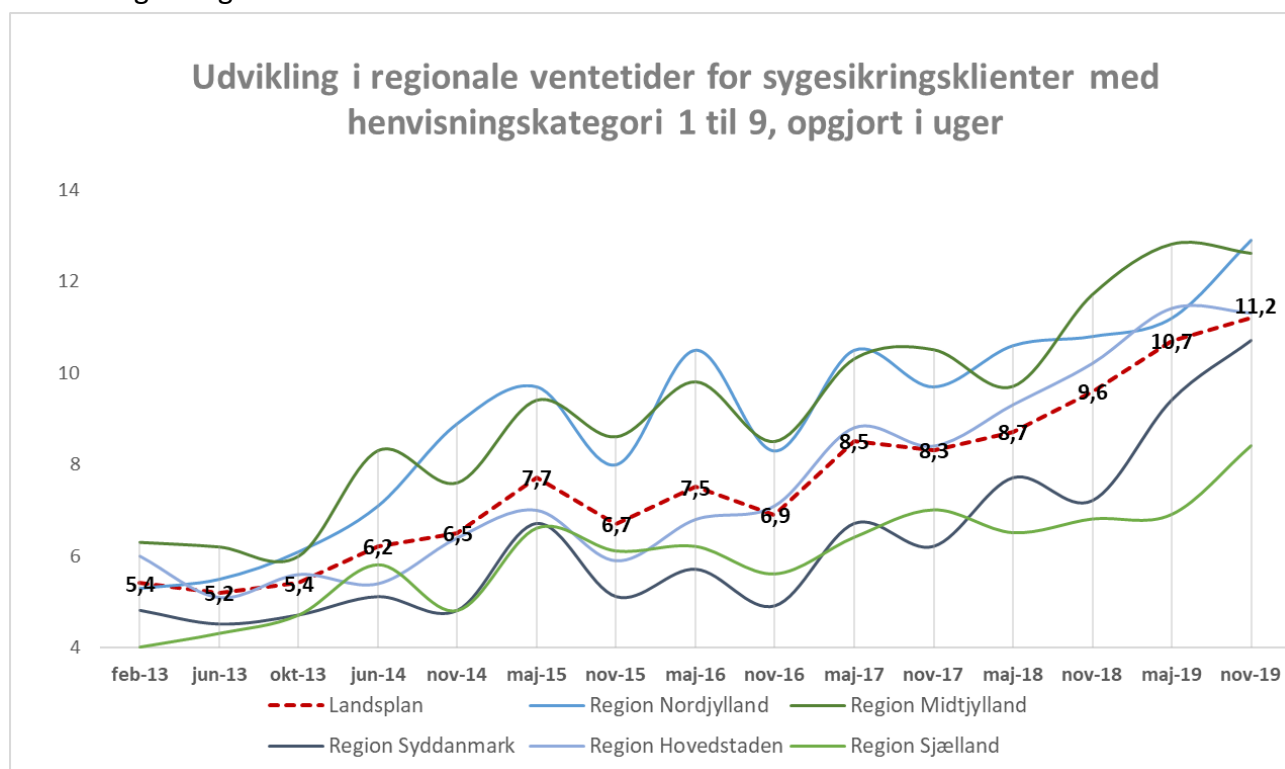
Region Nordjylland er altså den region med den højeste ventetid for henvisningskategorierne 1 til 9, mens Region Sjælland er den region med den laveste ventetid.

Figur 1: Regionale ventetider, henvisningskategori 1 til 9, november 2019. Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen november 2019, Dansk Psykolog Forening.

Udviklingen i ventetiden opgjort i uger for henvisningskategori 1 til 9

Følgende figur viser udviklingen i de gennemsnitlige ventetider for klienter med henvisningskategorierne 1 til 9 fra februar 2013 til november 2019.

Figur 2: Udvikling i regionale ventetider for sygesikringsklienter med henvisningskategori 1 til 9, opgjort i uger fra år 2013 og frem til november 2019. Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen november 2019, Dansk Psykolog Forening.

Figuren viser, at den gennemsnitlige ventetid på landsplan er 11,2 uger i november 2019. Dette betyder, at ventetiden er steget og på det højeste niveau målt siden 2013. Det betyder også, at ventetiden sammenlignet med sidste år i november (2018) er steget med 1,6 uger. Ventetiden for klienter med henvisningskategori 1 til 9 er samlet set steget med 5,8 uger siden 2013.

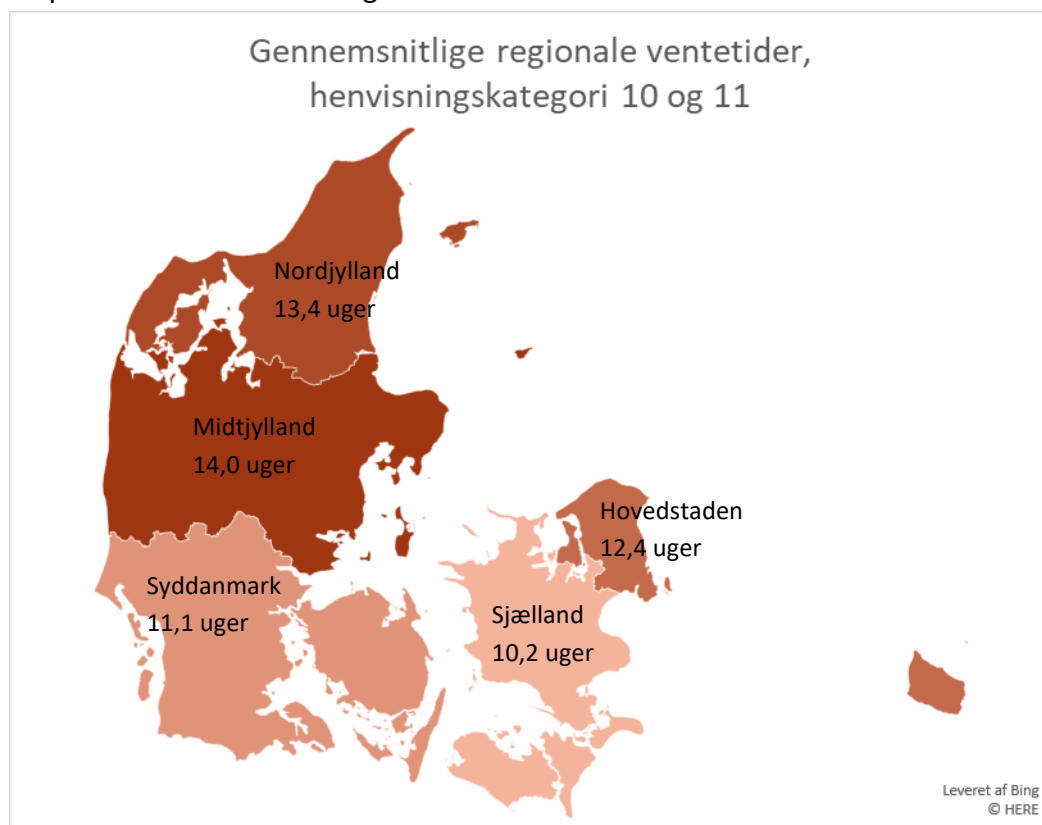
Dertil ses det på figuren at Region Nordjylland, Midtjylland og Hovedstaden ligger over landsgennemsnittet, mens Region Syddanmark og Region Sjælland ligger under gennemsnittet. Denne tendens gør sig gældende i alle målingerne fra november 2016 og frem.

Henvisningskategori 10 og 11, angst og depression

Dette afsnit omhandler ventetiden for klienter i henvisningskategori 10 og 11, altså angst eller depression. Som følge af indførelsen af en vederlagsfri ordning for unge mellem 18 og 21 år er ventetiderne opdelt i to: Et tal for sygesikringsklienter over 21 år og et tal for de vederlagsfri unge mellem 18 og 21 år. Dertil præsenteres den nationale udvikling for ventetiden for sygesikringsklienter med angst og depression i perioden 2013 til 2019.

Den regionale ventetid opgjort i uger for henvisningskategori 10 og 11, sygesikringsklienter

Figuren viser den gennemsnitlige ventetid for sygesikringsklienter over 21 år henvist med angst eller depression i hver region – de vederlagsfrie unge indgår ikke. Ventetiden er et gennemsnit af respondenternes estimering af deres aktuelle ventetid i november måned.

Figur 3: Gennemsnitlige regionale ventetider, henvisningskategori 10 og 11, november 2019. Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen november 2019, Dansk Psykolog Forening.

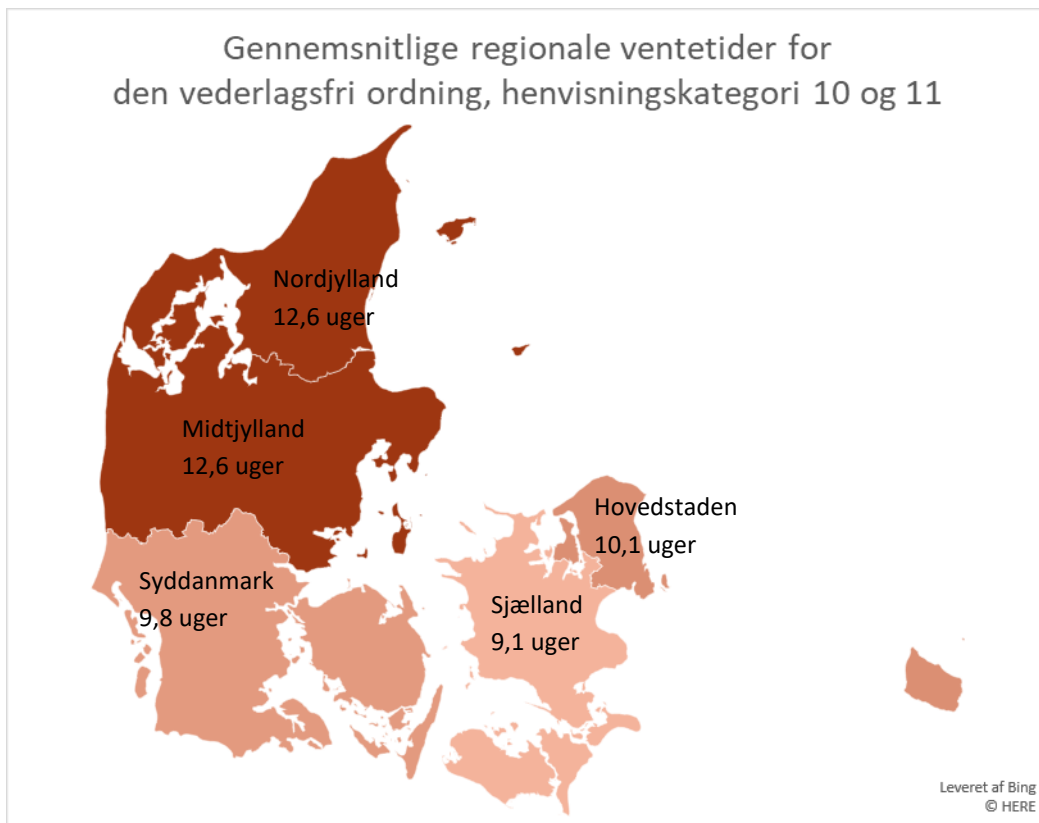
Lands gennemsnittet af ventetiden for henvisningskategori 10 og 11 uden de vederlagsfri unge er på 12,3 uger. Dette fremgår også af figur 5.

De tre regioner Midtjylland, Nordjylland og Hovedstaden ligger over lands gennemsnittet med gennemsnitlige ventetider på henholdsvis 14 uger, 13,4 uger og 12,4 uger. Region Syddanmark og Region Sjælland ligger under lands gennemsnittet med ventetider på 11,1 uger og 10,2 uger. Disse

to regioner har altså både de gennemsnitligt laveste ventetider for henvisningskategori 1 til 9 og 10 og 11.

Den regionale ventetid opgjort i uger for henvisningskategori 10 og 11, den vederlagsfri ordning

Nedenstående figur viser den gennemsnitlige ventetid for unge i den vederlagsfri ordning, henvisningskategori 10 og 11. Også her er den opgjorte ventetid et gennemsnit af respondenternes estimat af ventetiden.

Figur 4: Gennemsnitlige regionale ventetider for den vederlagsfri ordning, henvisningskategori 10 og 11, november 2019. Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen november 2019, Dansk Psykolog Forening.

Lands gennemsnittet for ventetiden for de vederlagsfri unge er på 10,8 uger. Dette er en stigning sammenlignet med maj måned 2019, hvor ventetiden på landsplan var på 10,5 uger¹.

Som det fremgår af figuren, ligger Region Nordjylland og Region Midtjylland over landsgennemsnittet, begge med en gennemsnitlig ventetid på 12,6 uger. Disse to regioner har altså den højeste ventetid for både henvisningskategori 1 til 9, 10 og 11 samt de vederlagsfri unge i kategori 10 og 11.

¹ Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen maj 2019, Dansk Psykolog Forening.

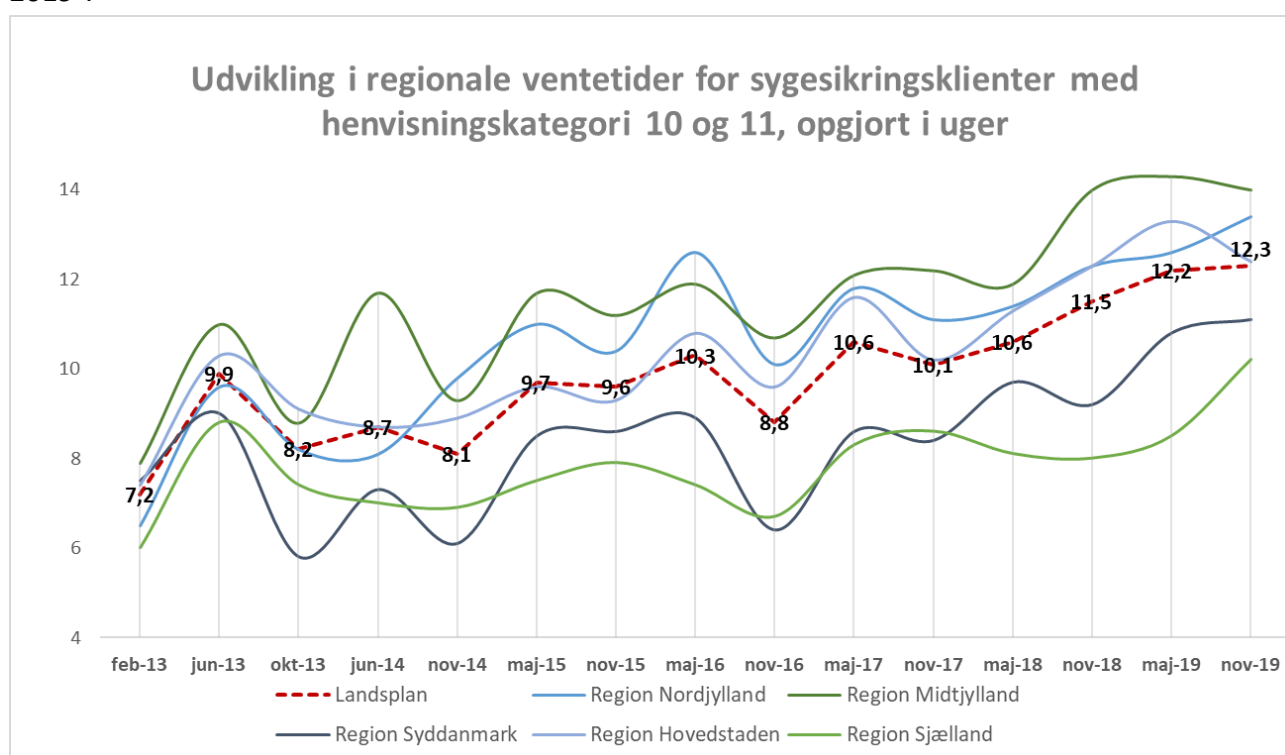

De tre andre regioner Hovedstaden, Syddanmark og Sjælland ligger alle under landsgennemsnittet med ventetider på henholdsvis 10,1 uger, 9,8 uger og 9,1 uger.

Ventetiden for den vederlagsfri ordning ligner i høj grad ventetiden for kategori 1-9, som for begge grupper vedkommende er kortere end for klienter over 21 år i henvisningskategori 10 og 11. I den vederlagsfri ordning og i den vederlagsfriordning er der ingen omsætningsgrænse.

Udviklingen i ventetiden opgjort i uger for henvisningskategori 10 og 11

I figur 5 fremgår udviklingen i den gennemsnitlige ventetid for klienter henvist med henvisningskategori 10 og 11. De vederlagsfri unge indgår ikke i tallene for maj og november 2019².

Figur 5: Udvikling i regionale ventetider for sygesikringsklienter med henvisningskategori 10 og 11 (uden de vederlagsfri unge), opgjort i uger fra år 2013 og frem til november 2019. Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen november 2019, Dansk Psykolog Forening.

Som det fremgår af figuren, er ventetiden generelt stigende og har været det de sidste seks år. Landsgennemsnittet for ventetiden er steget med næsten en uge (0,8 uger) fra november 2018 til november 2019. Samlet set er den gennemsnitlige ventetid på landsplan for henvisningskategorierne 10 og 11 steget med over 5 uger siden 2013.

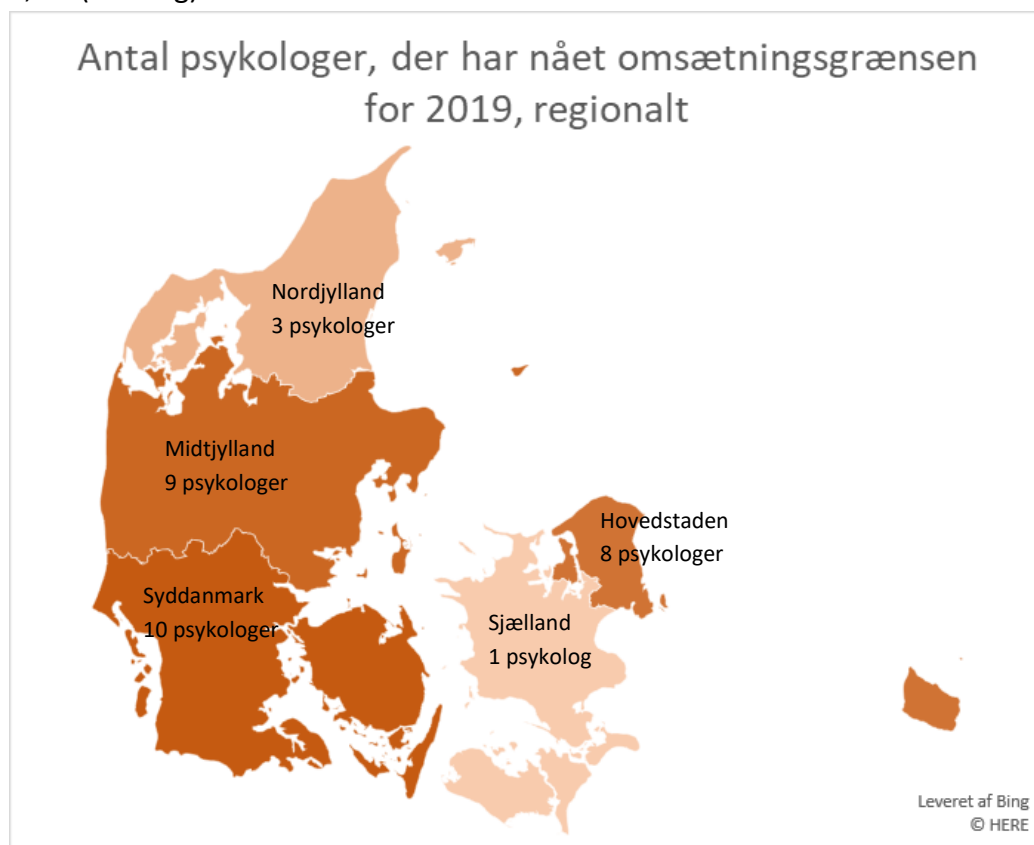
² Udgifterne til behandling af unge, der er omfattet af ordningen om vederlagsfri psykologhjælp indgår hverken i den samlede økonomiske ramme eller er en del af psykologernes omsætningsgrænse. Derfor er gruppen uden 18-21 årige bedst sammenlignelig med de resterende år.

Ser vi på de enkelte regioner er den generelle tendens ligeledes, at ventetiderne har været stigende siden 2013. Generelt ligger Region Midtjylland og Region Nordjylland over landsgennemsnittet, mens Region Syddanmark og Region Sjælland ligger under gennemsnittet. Dette generelle billede ser vi også når vi ser på tallene for henvisningskategorierne 10 og 11 for i år, men også når vi ser på de vederlagsfri unge for i år og på udviklingen i ventetiderne for henvisningskategorierne 1 til 9 de sidste 6 år.

Omsætningsgrænse

Grundet begrænsede satspuljemidler til behandling af depression og angst (henvisningskategori 10 og 11) sættes der for hvert år en grænse for, hvor meget den enkelte ydernummerpsykolog kan afregne med regionen på de pågældende kategorier. Denne omsætningsgrænse er indført for at understøtte, at den samlede økonomiske ramme overholdes. Omsætningsgrænsen for 2019 er på ca. 272.000 kr.

I forbindelse med ventetidsundersøgelsen har Dansk Psykolog Forening spurgt ydernummerpsykologerne, om de har nået omsætningsgrænsen for 2019. Der er 31 af de adspurgte psykologer, som i november 2019 svarer, at de har nået omsætningsgrænsen for 2019, hvilket svarer til 8,5%. Dette er mere end en fordobling sammenlignet med hvor mange der samme tid sidste år svarede, at de havde nået omsætningsgrænsen – i november 2018 var tallet 3,7% (Se bilag).

Figur 6: Antal psykologer, der har nået omsætningsgrænsen for 2019, regionalt. Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen november 2019, Dansk Psykolog Forening.

Figur 6 viser den regionale fordeling af de ydernummerpsykologer, som svarer, at de har nået omsætningsgrænsen for 2019. Det ses, at Region Syddanmark er den region, hvor flest psykologer, nemlig 10, har nået omsætningsgrænsen. I Region Midtjylland er der 9 som har nået grænsen, mens tallet er 8 for Region Hovedstaden. Region Nordjylland og Region Sjælland har færrest psykologer, som har nået grænsen, med henholdsvis 3 og 1.

Derudover har Dansk Psykolog Forening spurgt de ydernummerpsykologer, som svarede at de ikke har nået omsætningsgrænsen for 2019, hvor langt de er fra at nå omsætningsgrænsen på skala fra 1 til 5, hvor 1 er meget langt fra og 5 er meget tæt på.

Der er 33% af de ydernummerpsykologer, som har besvaret undersøgelsen, som svarer 4 eller 5, altså at de er tæt på omsætningsgrænsen. Der er kun ganske små regionale forskelle, som varierer mellem at 30% og 34% af psykologerne i regionerne har svaret 4 eller 5.

Den vederlagsfri ordning for unge mellem 18 og 21 år, angst og depression

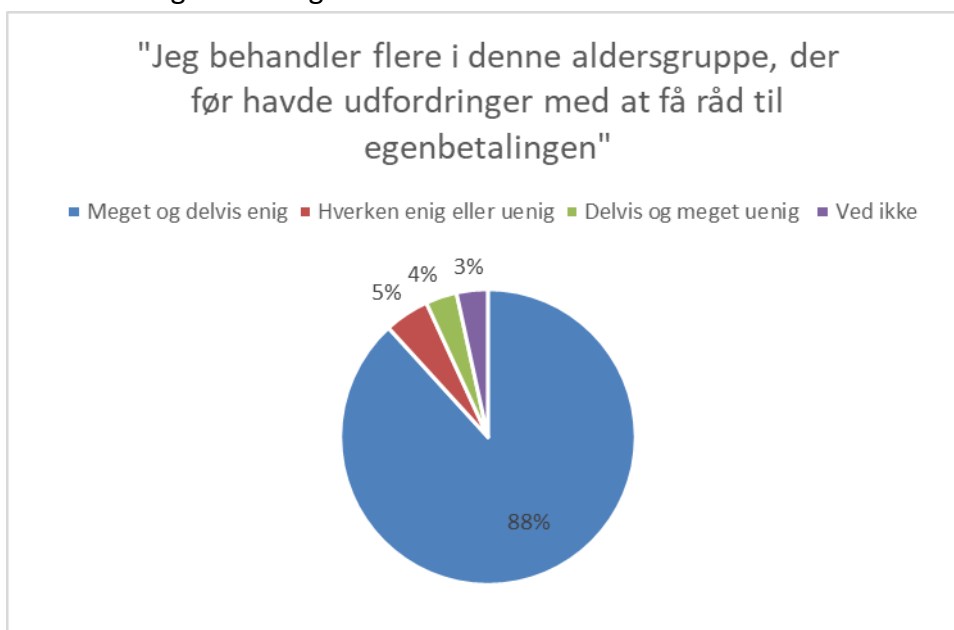
I forbindelse med ventetidsundersøgelsen er ydernummerpsykologerne blevet stillet en række spørgsmål omkring deres oplevelse af ordningen om vederlagsfri psykologhjælp til unge mellem 18 og 21 år. Følgende afsnit gennemgår resultaterne på disse spørgsmål.

Betydning af den vederlagsfri ordning

56% af de ydernummerpsykologer, som har besvaret undersøgelsen, svarer ja til, at de behandler flere 18-21-årige for angst eller depression efter indførelsen af den vederlagsfrie ordning. Dette svarer til 204 respondenter. I modsætning til dette svarer 137 respondenter, svarende til 38%, nej til dette.

I undersøgelsen er de respondenter, som svarede ja til at de behandler flere unge mellem 18 og 21 år efter indførelsen af den vederlagsfrie ordning, blevet stillet fire spørgsmål om den vederlagsfrie ordning, og hvad den har betydet for deres praksis.

Nedenstående figur viser andelen af disse ydernummerpsykologer, som svarer, at den vederlagsfrie ordning har betydet, at de behandler flere i denne aldersgruppe, der før havde udfordringer med at få råd til egenbetalingen.

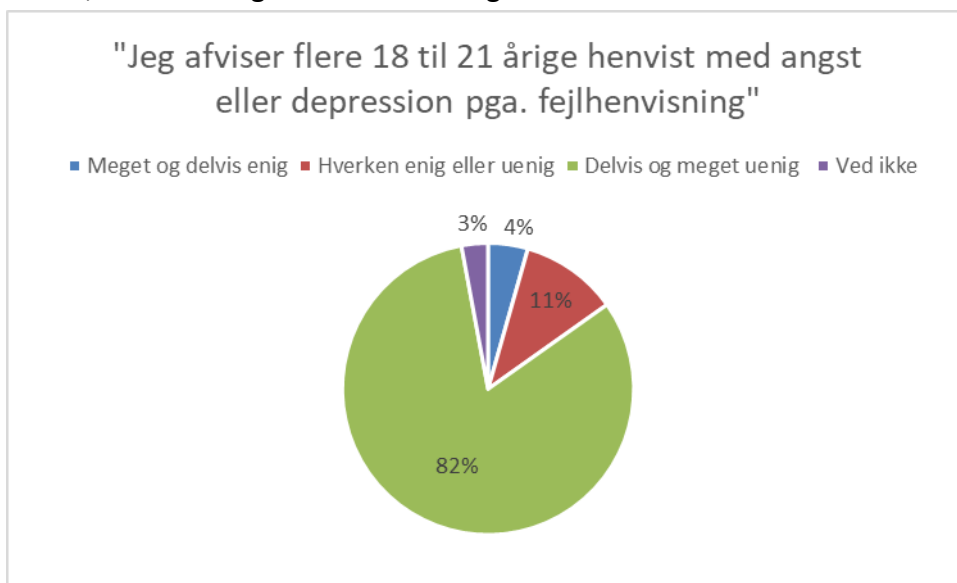

Figur 7: Betydningen af den vederlagsfrie ordning for de 18 til 21-årige. Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen november 2019, Dansk Psykolog Forening.

Som det ses i figur 9 svarede 88% af respondenterne at de er meget enig eller delvis enig i, at den vederlagsfrie ordning har betydet, at de behandler flere unge i aldersgruppen 18 til 21 år, som før var udfordret af egenbetalingen. Dette svarer til 180 af respondenterne, mens 7 af de adspurgte

psykologer, svarende til 4% sagde, at de er delvis uenige eller meget uenige. 5% svarer, at de hverken er enige eller uenige, mens 3% svarer "ved ikke".

Dertil viser figur 10, at der er 82% af de adspurgte psykologer, som er delvis uenig eller meget uenig i, at de afviser flere af de 18 til 21 årige, som er henvist med angst eller depression, på grund af fejlhenvisning. Til dette svarer 11% af de adspurgte "hverken enig eller uenig", mens 4% har svaret, at de er meget eller delvis enige. 3% har svaret "ved ikke".

Figur 8: Andelen af de adspurgte psykologer, som svarer, at det afviser flere 18 til 21-årige med angst eller depression pga. fejlhenvisning. Baseret på tal fra ventetidsundersøgelsen november 2019, Dansk Psykolog Forening.

Respondenternes kommentarer til den vederlagsfri ordning

Den vederlagsfri ordning hjælper de unge:

"Min erfaring er, at ordningen virkelig er en stor hjælp til mange, der ellers ikke havde hjælp. Man kunne ønske sig en højere aldersgrænse. Eller vederlagsfri behandling til alle med en svær økonomi"

"Det er en meget nyttig ordning, der giver mulighed for at give behandling tidligere i livet og dermed forebygger senere sværere problematikker. Tidlig indsats er en god samfundsøkonomisk investering - faktisk burde man åbne for at kunne henvise på angst/depression før 18 års alder. Der er rigtig mange børn og teenagere med især angst, der ikke kan få sygesikringsstøtte til ellers relevant behandling"

"Det har vist sig at der var et behov. Endvidere burde alle have samme mulighed, også børn"

"Ifølge mine erfaringer tager de unge deres aftaler og behandling meget alvorligt"

"Jeg oplever, at de unge er meget ansvarlige overfor vores aftaler"

"De unge er stabile og taknemmelige for hjælpen"

Bilag

Tabel 1: Gennemsnitlig ventetid i uger for henvisningskategorierne 1 til 9

	nov-12	feb-13	jun-13	okt-13	jun-14	nov-14	maj-15	nov-15	maj-16	nov-16	maj-17	nov-17	maj-18	nov-18	maj-19	nov-19
Landsplan	4,7	5,4	5,2	5,4	6,2	6,5	7,7	6,7	7,5	6,9	8,5	8,3	8,7	9,6	10,7	11,2
Region Nordjylland	4,3	5,3	5,5	6,1	7,1	8,9	9,7	8	10,5	8,3	10,5	9,7	10,6	10,8	11,2	12,9
Region Midtjylland	6,1	6,3	6,2	6	8,3	7,6	9,4	8,6	9,8	8,5	10,3	10,5	9,7	11,7	12,8	12,6
Region Syddanmark	3,6	4,8	4,5	4,7	5,1	4,8	6,7	5,1	5,7	4,9	6,7	6,2	7,7	7,2	9,4	10,7
Region Hovedstaden	5,1	6	5,1	5,6	5,4	6,4	7	5,9	6,8	7,1	8,8	8,4	9,3	10,2	11,4	11,3
Region Sjælland	3,4	4	4,3	4,7	5,8	4,8	6,6	6,1	6,2	5,6	6,4	7	6,5	6,8	6,9	8,4

Tabel 2: Gennemsnitlig ventetid i uger for henvisningskategorierne 10 og 11

	nov-12	feb-13	jun-13	okt-13	jun-14	nov-14	maj-15	nov-15	maj-16	nov-16	maj-17	nov-17	maj-18	nov-18	maj-19	nov-19
Landsplan	5	7,2	9,9	8,2	8,7	8,1	9,7	9,6	10,3	8,8	10,6	10,1	10,6	11,5	12,2	12,3
Region Nordjylland	4,7	6,5	9,6	8,2	8,1	9,8	11	10,4	12,6	10,1	11,8	11,1	11,4	12,3	12,6	13,4
Region Midtjylland	6,5	7,9	11	8,8	11,7	9,3	11,7	11,2	11,9	10,7	12,1	12,2	11,9	14	14,3	14
Region Syddanmark	4	7,5	9	5,8	7,3	6,1	8,5	8,6	8,9	6,4	8,6	8,4	9,7	9,2	10,8	11,1
Region Hovedstaden	5,3	7,4	10,3	9,1	8,7	8,9	9,6	9,3	10,8	9,6	11,6	10,2	11,3	12,3	13,3	12,4
Region Sjælland	3,6	6	8,8	7,4	7	6,9	7,5	7,9	7,4	6,7	8,3	8,6	8,1	8	8,5	10,2

Tabel 3: Mediantal for ventetid

Mediantal for ventetiden i uger for henvisningskategori 10 – 11 (uden vederlagsfri), landsplan	12 uger
Mediantal for ventetiden i uger for den vederlagsfrie ordning, landsplan	8 uger
Mediantal for ventetiden i uger for henvisningskategori 1 - 9, landsplan	9 uger

Tabel 4: Nået omsætningsgrænse: Antal og procentdel af adspurgte psykologer i november 2018

	Antal nået omsætningsgrænse	Procentdel nået omsætningsgrænse
Ja	17	3,7%
Nej	438	96,3%
Hovedtotal	455	100%